

การพัฒนาหลักสูตร เรื่องผลิตภัณฑ์แปรรูปจากมะพร้าว น้ำหอม
กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี
สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5

DEVELOPMENT OF CURRICULUM ENTITLED "PROCESSED COCONUT
PRODUCT", IN THE CAREER AND TECHNOLOGY LEARNING
SUBSTANCE FOR GRADE 5 STUDENTS

ชญาน์พิมพ์ หงษ์เวียงจันทร์ / CHAYAPIM HONGVIENGJUN¹

วิไล ทองแผ่ / WILAI THONGPAE²

วรรณวิไล นันทมานพ / WANWILAI NUNTHAMANOP³

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาหลักสูตร เรื่องผลิตภัณฑ์แปรรูปจากมะพร้าว น้ำหอม กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โดยมีขั้นตอนการพัฒนาหลักสูตร ดังนี้ 1) ศึกษาข้อมูลพื้นฐาน 2) พัฒนาหลักสูตร 3) ทดลองใช้หลักสูตร และ 4) ประเมินผลและปรับปรุงหลักสูตร กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2554 โรงเรียนวัดศรีรัตนาราม อำเภอคูทอง จังหวัดสุพรรณบุรี จำนวน 30 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ 1) แบบสัมภาษณ์ 2) แบบสอบถาม 3) แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน 4) แบบประเมินทักษะปฏิบัติ และ 5) แบบประเมินความพึงพอใจต่อหลักสูตร วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติพื้นฐาน และการทดสอบที

ผลการวิจัยพบว่า 1) การศึกษาข้อมูลพื้นฐาน พบว่า หน่วยงานต่าง ๆ ต้องการให้สถานศึกษาจัดทำหลักสูตร ที่มีสาระเกี่ยวกับสภาพปัญหาในชุมชนและสังคม โดยจัดการเรียนการสอนให้ผู้เรียนรู้จักแหล่งเรียนรู้ในท้องถิ่น เพื่อแสวงหาความรู้ด้านทักษะปฏิบัติ และสามารถพัฒนาสู่อาชีพได้ สำหรับนักเรียนและบุคคลที่มีส่วนเกี่ยวข้อง มีความต้องการให้พัฒนาหลักสูตร ผลิตภัณฑ์แปรรูปจากมะพร้าว น้ำหอม กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 2) หลักสูตรผลิตภัณฑ์แปรรูปจากมะพร้าว น้ำหอม มีความเหมาะสม

¹นักศึกษานิเทศศาสตร์ สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี

²ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อาจารย์คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี (อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์)

³ผู้ช่วยศาสตราจารย์ อาจารย์พิเศษ คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี (อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์)

ตามโครงสร้าง ประกอบด้วย หลักการ จุดหมาย สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน คุณลักษณะอันพึงประสงค์ คำอธิบายรายวิชา กิจกรรมการเรียนรู้ สื่อการเรียนรู้ การวัดและประเมินผล โดยเนื้อหาแบ่งเป็นภาคทฤษฎี และ ภาคปฏิบัติ 3) การทดลองใช้หลักสูตร พบว่า นักเรียนมีความกระตือรือร้น สนุกสนาน ขณะร่วมกิจกรรมการเรียนรู้ สามารถปฏิบัติกิจกรรมได้เป็นอย่างดี และ 4) การประเมินผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่องผลิตภัณฑ์แปรรูปจากมะพร้าว น้ำหอม ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทักษะปฏิบัติโดยภาพรวมอยู่ในระดับดีมาก ความพึงพอใจต่อหลักสูตรอยู่ในระดับมากที่สุด

คำสำคัญ : หลักสูตรท้องถิ่น การพัฒนาหลักสูตร สาระการเรียนรู้การทำงานอาชีพและเทคโนโลยี
ประถมศึกษา

ABSTRACT

The purpose of this research was to develop a curriculum Entitled "Processed Coconut Product", for grade 5 students. The specific purposes were to 1) study basic information in developing a curriculum, 2) develop a draft curriculum, 3) trail a developed curriculum and 4) evaluate and improve a curriculum. The sample drawn using a simple purposive sampling was 30 grade 5 students from Wat Khirirattanaram School, U-thong district, Suphan Buri province under Suphan Buri Educational Service Area Office 2, during the second semester of academic year 2011. The instruments used in this research were 1) a questionnaire, 2) an interview, 3) a learning achievement test, 4) a practical skill test, and 5) a satisfaction evaluation. Data were analyzed in terms of content analysis, descriptive statistics, and dependent samples t – test.

The findings of this research were; 1) the developed of curriculum was suitable and comprised of course description, scope of content, learning time, learning activities, instructional media and sources, and measurement and evaluation. 2) The implementation of the curriculum show that most students paid attention to study and enjoyably participate in the learning activities. They also were able to do the activities well. 3) Students' learning achievement was higher than prior teaching at a significance level of .05. Their skills and satisfaction were at a great level, and 4) form evaluation and improvement, students learning achievement was higher after they were taught with the developed curriculum at a significance level of .05. Their skills and satisfaction were at a great level.

Keywords: local curriculum, curriculum development, career and technology learning substance, primary education

บทนำ

สภาพสังคมไทยจากอดีตถึงปัจจุบันมีการเปลี่ยนแปลงด้านเศรษฐกิจอย่างรวดเร็ว ส่งผลกระทบถึงการดำรงชีพของมนุษย์ การศึกษาจึงเป็นสิ่งสำคัญในการพัฒนาคุณภาพชีวิต ซึ่งบทบาทสำคัญนี้เกี่ยวข้องกับสถานศึกษาต้องจัดกระบวนการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับสภาพปัญหา ชุมชน สังคม โดยนำภูมิปัญญาท้องถิ่นสภาพแวดล้อม และแหล่งความรู้อื่น ๆ มาใช้ในการเรียนรู้ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษา, 2545: 5) ความมุ่งหมายการจัดการศึกษาต้องยึดหลักว่าผู้เรียนทุกคนมีความสามารถเรียนรู้ และพัฒนาตนเองได้ ถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด สถานศึกษาชั้นพื้นฐานมีหน้าที่จัดทำสาระของหลักสูตรตามวัตถุประสงค์ เพื่อแก้ปัญหาในชุมชนและสังคม โดยสถานศึกษาร่วมกับชุมชน องค์กรต่าง ๆ ส่งเสริมการจัดการเรียนการสอนเพื่อให้ผู้เรียนแสวงหาความรู้จากภูมิปัญญาท้องถิ่น และวิทยากรต่าง ๆ ในชุมชน (กระทรวงศึกษาธิการ, 2545: 11-13)

ปัจจัยสำคัญในการพัฒนาประชากรไทย คือ การศึกษา และในการพัฒนาคุณภาพ การศึกษาให้มีประสิทธิภาพ สามารถจัดการศึกษาให้เป็นไปตามแนวทางที่ถูกต้อง และให้ผู้เรียน ได้รับการพัฒนาที่สอดคล้องกับความมุ่งหมายที่กำหนดไว้ จำเป็นต้องคำนึงถึงองค์ประกอบ หลายด้าน องค์ประกอบที่สำคัญที่สุดและเป็นหัวใจของการศึกษา คือ หลักสูตร เพราะเป็นตัวกำหนด หรือกรอบของแนวปฏิบัติที่จะทำให้การจัดการเรียนการสอนบรรลุความมุ่งหมายที่วางไว้ (จิตพิพย์ เชื้ออรตณพงษ์, 2539: 11) และหลักสูตร เป็นเครื่องมือมีความสำคัญยิ่งในการจัดการศึกษา เป็นสิ่งที่ชี้ให้เห็นแนวทางในการจัดมวลงประสบการณ์แก่ผู้เรียน อันเปรียบเสมือนแผนที่หรือเข็มทิศที่จะ นำทางในการจัดการศึกษาให้บรรลุผล ดังนั้นการกำหนดจุดมุ่งหมาย เนื้อหาวิชา และแนวทางปฏิบัติ จึงเป็นรากฐานทางด้านสติปัญญาให้แก่ผู้เรียนอย่างชัดเจน จึงสามารถใช้หลักสูตรเป็นแนวทาง ในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา (สุนีย์ ภูพันธ์, 2546: 21)

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 กลุ่มสาระการเรียนรู้และ เทคโนโลยี สาระที่ 1 การดำรงชีวิตและครอบครัว และสาระที่ 4 การอาชีพ เน้นให้ท้องถิ่นมีส่วนร่วม ในการจัดการเรียนรู้จากประสบการณ์ตรงจากผู้รู้ในท้องถิ่น (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551: 19) ซึ่งแนวทางการจัดทำหลักสูตรเพื่อนำมาใช้ฝึกนักเรียนในระดับประถมศึกษาเพื่อเป็นการเปิดโอกาส ให้นักเรียนได้ฝึกทักษะปฏิบัติจากประสบการณ์ตรงจากแหล่งเรียนรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่น และทำให้นักเรียนเกิดความรัก ความภาคภูมิใจ ห่วงแหนรักษาทรัพยากร และใช้ทรัพยากรที่มีในท้องถิ่นให้เกิด ประโยชน์มากที่สุด (บุปผา คุ่มมานนท์, 2528: 10) การทำผลิตภัณฑ์แปรรูปจากมะพร้าวหน้าหอม เป็นอาชีพที่ประชาชนในท้องถิ่น สามารถใช้เวลาว่างจากการประกอบอาชีพหลักมาทำ เพื่อหารายได้

เสริมมาเลี้ยงครอบครัวได้เป็นอย่างดี ผลิตรั้วที่แปรรูปจากมะพร้าว น้ำหอมที่รู้จักกันแพร่หลาย ได้แก่ รูนมะพร้าว น้ำตาลมะพร้าว และมะพร้าวแก้ว ซึ่งสามารถผลิตได้ง่าย ต้นทุนในการผลิตต่ำ มีผู้นิยมบริโภคเป็นจำนวนมากทั้งชาวไทยและชาวต่างชาติ ดังนั้น ผู้วิจัยตระหนักถึงความสำคัญของการทำผลิตรั้วที่แปรรูปจากมะพร้าว น้ำหอม อันเป็นการส่งเสริมความเข้มแข็งของชุมชน ให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดกระบวนการเรียนรู้ นอกจากนี้ยังทำให้ผู้เรียนรู้จักแสวงหาความรู้ รู้จักเลือกสรรภูมิปัญญาท้องถิ่น วิทยาการต่าง ๆ และแลกเปลี่ยนประสบการณ์การพัฒนาระหว่างชุมชนกับผู้เรียน รวมทั้ง การสัมภาษณ์และสอบถามบุคคลที่เกี่ยวข้องต้องการให้พัฒนาหลักสูตร เรื่อง ผลิตรั้วที่แปรรูปจากมะพร้าว น้ำหอม กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ให้สอดคล้องกับสภาพความต้องการของท้องถิ่น โดยใช้ ทรัพยากรและแหล่งเรียนรู้ในท้องถิ่น เป็นสื่อสำหรับการเรียนรู้ของนักเรียน

วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาข้อมูลพื้นฐานการพัฒนาหลักสูตร เรื่อง ผลิตรั้วที่แปรรูปจากมะพร้าว น้ำหอม
2. เพื่อพัฒนาหลักสูตร เรื่อง ผลิตรั้วที่แปรรูปจากมะพร้าว น้ำหอม
3. เพื่อทดลองใช้หลักสูตร เรื่อง ผลิตรั้วที่แปรรูปจากมะพร้าว น้ำหอม
4. เพื่อประเมินผลและปรับปรุงหลักสูตร เรื่อง ผลิตรั้วที่แปรรูปจากมะพร้าว น้ำหอม

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ขั้นตอนการวิจัย

1.1 ศึกษาและวิเคราะห์นโยบายการจัดการศึกษา แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 11 (พ.ศ. 2555-2559) พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 และหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533)

1.2 ศึกษาหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 กลุ่มสาระการเรียนรู้ การงานอาชีพและเทคโนโลยี สำหรับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5

1.3 ศึกษาแนวคิด ทฤษฎี เอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับองค์ประกอบและขอบข่ายเนื้อหา การจัดการกิจกรรม ที่จะนำมาจัดทำหลักสูตร เรื่องผลิตรั้วที่แปรรูปจากมะพร้าว น้ำหอม กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5

1.4 ศึกษาสภาพทั่วไป ด้านเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรมและสภาพปัจจุบัน แหล่งเรียนรู้ ภูมิปัญญาท้องถิ่น ในชุมชนบ้านคีรีรัตนาราม อำเภอคูหาทอง จังหวัดสุพรรณบุรี

1.5 สัมภาษณ์ และสอบถาม ความต้องการพัฒนาหลักสูตรเรื่องผลิตภัณฑ์แปรรูปจากมะพร้าวน้ำหอม จากผู้เกี่ยวข้องประกอบด้วย ผู้บริหารสถานศึกษา 1 คน ครูผู้สอนกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศและเทคโนโลยี จำนวน 2 คน ผู้ปกครองนักเรียนซึ่งเป็นผู้รู้ในท้องถิ่น จำนวน 3 คน กรรมการสถานศึกษาผู้นำชุมชน จำนวน 2 คน และนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนวัดศรีรัตนาราม จำนวน 30 คน

1.6 เก็บรวบรวมข้อมูล จากแบบสัมภาษณ์ และแบบสอบถาม เพื่อนำมาวิเคราะห์ข้อมูล การพัฒนาหลักสูตร เรื่องผลิตภัณฑ์แปรรูปจากมะพร้าวน้ำหอม

1.7 สร้างหลักสูตรเรื่องผลิตภัณฑ์แปรรูปจากมะพร้าวน้ำหอม กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศและเทคโนโลยี สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โดยโครงสร้างของหลักสูตรประกอบด้วย 1) หลักการ 2) จุดหมาย 3) สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน 4) คุณลักษณะอันพึงประสงค์ 5) คำอธิบายรายวิชา 6) หน่วยการเรียนรู้ 7) แผนจัดการเรียนรู้ และ 8) การวัดและประเมินผล

1.8 ประเมินหลักสูตร เรื่องผลิตภัณฑ์แปรรูปจากมะพร้าวน้ำหอม โดยทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ประเมินทักษะปฏิบัติการแปรรูปจากมะพร้าวน้ำหอม และประเมินความพึงพอใจต่อหลักสูตรหลังการเรียนรู้เรื่องผลิตภัณฑ์แปรรูปจากมะพร้าวน้ำหอม กับนักเรียนกลุ่มตัวอย่าง

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

2.1 แบบสัมภาษณ์ความต้องการในการพัฒนาหลักสูตร เนื้อหาแบ่งเป็น 3 ตอน คือ ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับเพศ อายุ ระดับการศึกษา และอาชีพ ตอนที่ 2 ข้อมูลความต้องการเกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตร และ ตอนที่ 3 ปัญหาอุปสรรค และข้อเสนอแนะแนวทางการแก้ปัญหาในการพัฒนาหลักสูตร ผู้ตอบแบบสัมภาษณ์ประกอบด้วย ผู้บริหารสถานศึกษา 1 คน ครูผู้สอนกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศและเทคโนโลยี จำนวน 2 คน ผู้ปกครองนักเรียนซึ่งเป็นผู้รู้ในท้องถิ่น จำนวน 3 คน และกรรมการสถานศึกษาผู้นำชุมชน จำนวน 2 คน

2.2 แบบสอบถามความต้องการจัดการเรียนรู้เรื่องผลิตภัณฑ์การแปรรูปจากมะพร้าว น้ำหอม แบ่งเป็น 2 ตอน คือ ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป เกี่ยวกับเพศ อายุ และอาชีพผู้ปกครอง ตอนที่ 2 ความต้องการ ในการเรียนรู้ และรูปแบบกิจกรรมการเรียนรู้ ซึ่งเป็นแบบสอบถามแบบปลายเปิด เก็บข้อมูลจากนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนวัดศรีรัตนาราม จำนวน 30 คน

2.3 หลักสูตร เรื่องผลิตภัณฑ์แปรรูปจากมะพร้าว น้ำหอม กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศและเทคโนโลยี สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โครงสร้างของหลักสูตรประกอบด้วย 1) หลักการ 2) จุดหมาย 3) สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน 4) คุณลักษณะอันพึงประสงค์ 5) คำอธิบายรายวิชา 6) หน่วยการเรียนรู้ 7) แผนจัดการเรียนรู้ และ 8) การวัดและประเมินผล

2.4 แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่องผลิตภัณฑ์แปรรูปจากมะพร้าว น้ำหอม เป็นแบบทดสอบแบบปรนัยชนิด 4 ตัวเลือก จำนวน 25 ข้อ มีค่าความเชื่อมั่น เท่ากับ 0.810

2.5 แบบประเมินทักษะปฏิบัติ ใช้ประเมินนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 หลังการเรียนรู้ เรื่องผลิตภัณฑ์แปรรูปจากมะพร้าว น้ำหอม ประเด็นการประเมินประกอบด้วย การเตรียมอุปกรณ์สำหรับเก็บลูกมะพร้าว การชูดมะพร้าวให้เป็นเส้นในการทำมะพร้าวแก้ว การเคียวมะพร้าวสีต่างๆ และการจับให้เป็นก้อน การเกลาลูกมะพร้าวสำหรับใส่ถุงที่ต้มสุกแล้ว การเตรียมส่วนผสมผงปูน การต้มปูนและการเทลงในลูกมะพร้าว และการบรรจุผลิตภัณฑ์โดยการห่อหุ้มด้วยพลาสติก เกณฑ์การประเมินมี 4 ระดับคุณภาพ คือ 1) คะแนนเฉลี่ย 3.5 – 4 หมายถึง คุณภาพอยู่ในระดับดีมาก 2) คะแนนเฉลี่ย 2.5 – 3.4 หมายถึง คุณภาพอยู่ในระดับดี 3) คะแนนเฉลี่ย 1.6 – 2.4 หมายถึง คุณภาพอยู่ในระดับพอใช้ และ 4) คะแนนเฉลี่ย 0 - 1.5 หมายถึง คุณภาพอยู่ในระดับปรับปรุง

2.6 แบบประเมินความพึงพอใจต่อหลักสูตร เรื่องผลิตภัณฑ์แปรรูปจากมะพร้าว น้ำหอม โดยประเมินหลังการเรียนรู้ เกณฑ์การประเมินมี 5 ระดับ คือ คะแนน 4.50– 5.00 หมายถึง ความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด คะแนน 3.50–4.49 หมายถึง ความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก คะแนน 2.50–3.49 หมายถึง ความพึงพอใจอยู่ในระดับปานกลาง คะแนน 1.50–2.49 หมายถึง ความพึงพอใจอยู่ในระดับน้อย และคะแนน 1.00–1.49 หมายถึง ความพึงพอใจอยู่ในระดับน้อยที่สุด

3. วิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้รวบรวมข้อมูล ประกอบด้วย แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ แบบประเมินทักษะปฏิบัติ และแบบประเมินความพึงพอใจต่อหลักสูตร วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่าสถิติร้อยละ (percentage) ค่าเฉลี่ย (mean) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) สถิติทดสอบที (t-test dependent) และวิเคราะห์เนื้อหา (content analysis) นำผลจากการประเมินมาปรับปรุงเป็นหลักสูตร

ผลการวิจัย

1. ผลการศึกษาข้อมูลพื้นฐาน พบว่า

1.1 แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 11 มีความสำคัญในการพัฒนาคุณภาพคน ทั้งร่างกายและจิตใจ ความรู้ ทักษะ และความสามารถเพื่อให้เพียงพอทั้งด้านคุณธรรมและความรู้ ซึ่งนำไปสู่การคิดวิเคราะห์อย่างมีเหตุผลอย่างรอบคอบ มีจิตสำนึกที่ดีรู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลงด้านเทคโนโลยีสารสนเทศในอนาคต โดยบริหารจัดการองค์ความรู้อย่างเป็นระบบรวมทั้งการพัฒนา หรือสร้างองค์ความรู้เชื่อมโยงกับวัฒนธรรมในชนบท

1.2 พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 กำหนดให้การจัดการศึกษาต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา มีความรู้ คุณธรรม จริยธรรม และวัฒนธรรมที่ดี ในการดำรงชีวิตสามารถอยู่กับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข

1.3 หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 มีองค์ประกอบที่สำคัญของหลักสูตร คือ หลักการ จุดมุ่งหมาย สมรรถนะ คุณลักษณะอันพึงประสงค์ โครงสร้าง เนื้อหาสาระ ตัวชี้วัด การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ เวลาเรียน สื่อการเรียนรู้ การวัดผลและประเมินผล เอกสารประกอบหลักสูตร

1.4 เอกสาร ทฤษฎี งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง จัดการเรียนรู้ กลุ่มสาระการเรียนรู้ การงาน อาชีพและเทคโนโลยี ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 เป็นกลุ่มสาระที่ช่วยพัฒนาให้ผู้เรียน มีความรู้ ความเข้าใจมีทักษะพื้นฐานที่จำเป็นต่อการดำรงชีวิต นำความรู้มาใช้ประโยชน์ในการทำงานอย่างมีความคิดสร้างสรรค์ เป็นแนวทางในการประกอบอาชีพได้ สามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างพอเพียง และ มีความสุข

1.5 การสัมภาษณ์ผู้บริหารสถานศึกษา 1 คน คณะกรรมการสถานศึกษา 5 คน ผู้ปกครอง ภูมิปัญญาในท้องถิ่น 8 คน ครูกลุ่มสาระการงานอาชีพและเทคโนโลยี 6 คน และนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนวัดศิริรัตนาราม จำนวน 30 คน มีความต้องการให้พัฒนาหลักสูตร เรื่องผลิตภัณฑ์แปรรูปจากมะพร้าว น้ำหอม โดยใช้แหล่งเรียนรู้ในท้องถิ่นมาจัดการเรียนรู้ด้วยการฝึกปฏิบัติจริง

สรุปได้ว่า การศึกษาข้อมูลพื้นฐาน จากนโยบายการจัดการศึกษาของหน่วยงานต่าง ๆ การสัมภาษณ์สอบถามบุคคลที่เกี่ยวข้อง ต้องการให้สถานศึกษาจัดทำหลักสูตรที่มีสาระเกี่ยวกับการแก้ปัญหาในชุมชนและสังคม โดยจัดการเรียนการสอนให้ผู้เรียนรู้จักเลือกแหล่งเรียนรู้ในท้องถิ่น เพื่อแสวงหาความรู้ นำมาพัฒนาทักษะสู่อาชีพ เรื่องผลิตภัณฑ์แปรรูปจากมะพร้าว น้ำหอม กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5

2. ผลการพัฒนาหลักสูตรฉบับร่าง พบว่า

2.1 ด้านหลักการ ได้กำหนดจุดหมาย และมาตรฐานการเรียนรู้เป็นเป้าหมาย และกรอบทิศทางในการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนให้เป็นคนดี มีปัญญา มีคุณภาพชีวิตที่ดีและมีขีดความสามารถในการแข่งขันในเวทีระดับโลก โดยการมีส่วนร่วมของท้องถิ่นและสถานศึกษาในการพัฒนาหลักสูตร

2.2 ด้านจุดหมาย

2.2.1 เพื่อให้ผู้เรียนมีความรู้ความเข้าใจเรื่องผลิตภัณฑ์แปรรูปจากมะพร้าว น้ำหอม

2.2.2 เพื่อให้ผู้เรียนมีทักษะปฏิบัติเกี่ยวกับเรื่องผลิตภัณฑ์แปรรูปจากมะพร้าว น้ำหอม

2.2.3 เพื่อให้ผู้เรียน เห็นคุณค่าการทำงาน มีนิสัยรักการทำงาน เห็นความสำคัญ และประโยชน์ที่ได้รับจากการเรียนรู้เรื่องผลิตภัณฑ์แปรรูปจากมะพร้าว น้ำหอม

2.3 ด้านสมรรถนะสำคัญของผู้เรียน

2.3.1 เกิดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับภูมิปัญญาท้องถิ่น และนำความรู้และประสบการณ์ มาพัฒนาตนเองและสังคม

2.3.2 มีความสามารถในการคิดวิเคราะห์ สังเคราะห์ เพื่อนำไปสู่การสร้างองค์ความรู้ให้กับตนเอง

2.3.3 มีความสามารถในการแก้ปัญหา และอุปสรรคต่าง ๆ ที่เผชิญได้อย่างถูกต้องเหมาะสมบนพื้นฐานของเหตุผล

2.3.4 มีความสามารถด้านทักษะปฏิบัติการทำผลิตภัณฑ์แปรรูปจากมะพร้าว
น้ำหอม

2.4 ด้านคุณลักษณะอันพึงประสงค์ เพื่อพัฒนาผู้เรียนบรรลุตามวัตถุประสงค์ของ
หลักสูตรประกอบด้วย 1) มีความซื่อสัตย์สุจริต 2) มีวินัย และใฝ่เรียนรู้ 3) อยู่อย่างพอเพียง 4) มุ่งมั่น
ในการทำงาน และ 5) รักและหวงแหนศิลปวัฒนธรรมในท้องถิ่นของตน

2.5 ด้านโครงสร้างของหลักสูตร มีรายละเอียดดังนี้

2.5.1 คำอธิบายรายวิชา คือ มีความรู้ ความเข้าใจ มีความสามารถในการทำ
ผลิตภัณฑ์แปรรูปจากมะพร้าวน้ำหอม และนำไปสู่การค้าขาย เพื่อเพิ่มรายได้ให้กับครอบครัวได้

2.5.2 หน่วยการเรียนรู้ แบ่งเป็น 2 ส่วน คือ หลักสูตรภาคทฤษฎี และภาคปฏิบัติ
ใช้เวลาเรียนสัปดาห์ละ 2 ชั่วโมง จำนวน 7 สัปดาห์ รวมเวลาทั้งสิ้น 14 ชั่วโมง รายละเอียดดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 เนื้อหาเวลาเรียนตามโครงสร้างของหลักสูตร

(n = 30)

เนื้อหา	เวลาเรียน (ชั่วโมง)		
	ทฤษฎี	ปฏิบัติ	รวม
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 1			
ความรู้เรื่องตำบลดอนคาและหลักปรัชญา			
เศรษฐกิจพอเพียง	1	-	1
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 2			
เรื่อง ความรู้เรื่องน้ำตาลมะพร้าว	1	-	1
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 3			
เรื่อง การทำมะพร้าวแก้ว	1	1	2
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 4			
เรื่อง การทำวุ้นมะพร้าว	1	7	8
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 5			
แนวทางการจัดจำหน่ายและการบรรจุผลิตภัณฑ์	1	1	2
แปรรูปจากมะพร้าวน้ำหอม			
รวม	5	9	14

2.5.3 ด้านกิจกรรมการเรียนรู้ ได้กำหนดแนวทางการจัดการเรียนรู้ ประกอบด้วย

- 1) จัดการเรียนรู้ที่ยืดหยุ่นตามสภาพความต้องการของผู้เรียนและท้องถิ่น โดยยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ
- 2) จัดกิจกรรมการเรียนรู้ เพื่อให้ผู้เรียนมีความรู้ความสามารถตามมาตรฐานการเรียนรู้ สมรรถนะสำคัญและคุณลักษณะอันพึงประสงค์
- 3) จัดกิจกรรมที่หลากหลาย เช่น การศึกษาจากสื่อใบงาน ใบความรู้ การสาธิตจากผู้รู้ ภูมิปัญญาท้องถิ่น กระบวนการเรียนรู้จากการฝึกปฏิบัติจริง
- 4) จัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่มุ่งให้ผู้เรียนเกิดทักษะในการคิดค้นคว้า แสวงหาความรู้ด้วยตนเอง มีการนำเสนอผลงานเพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้กัน
- 5) จัดกิจกรรมที่ส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรมที่ดีงาม สร้างความตระหนักเห็นคุณค่าของผลิตภัณฑ์แปรรูปจากมะพร้าว น้ำหอม
- 6) จัดกิจกรรมการเรียนรู้ โดยการเชิญวิทยากรท้องถิ่นมาช่วยในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยการสาธิต เกี่ยวกับผลิตภัณฑ์แปรรูปจากมะพร้าว น้ำหอม และ
- 7) จัดสภาพแวดล้อมและบรรยากาศที่เอื้อต่อการจัดกิจกรรมเรียนรู้ของนักเรียน

2.5.4 ด้านสื่อการเรียนรู้ ประกอบด้วย 1) เอกสาร ตำราผลิตภัณฑ์แปรรูปจากมะพร้าว น้ำหอม 2) ใบความรู้ 3) ใบงาน 4) แบบสังเกตพฤติกรรมการเรียนรู้แต่ละบุคคล และแบบกลุ่ม 5) แบบประเมินผลงานแต่ละบุคคล และแต่ละกลุ่ม 6) การฝึกปฏิบัติจริง 7) รูปภาพผลิตภัณฑ์แปรรูปจากมะพร้าว น้ำหอม เครื่องมือเครื่องใช้ในการทำผลิตภัณฑ์แปรรูปจากมะพร้าว น้ำหอม และ 8) ผู้รู้ในท้องถิ่น

2.5.5 ด้านการวัดและการประเมินผล วัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียน และหลังเรียน ด้วยแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน แบบปรนัยชนิด 4 ตัวเลือก จำนวน 20 ข้อ ประเมินทักษะปฏิบัติ ด้วยแบบประเมินทักษะปฏิบัติ แบบมิตติคุณภาพ 4 ระดับ คือ ดีมาก ดี พอใช้ ปรับปรุง และประเมินความพึงพอใจ โดยใช้เกณฑ์การวัดความพึงพอใจของลิเคอร์ท (Likert's Scale) 5 ระดับ คือ ระดับมากที่สุด ระดับมาก ระดับปานกลาง ระดับน้อย และระดับน้อยที่สุด

สรุปได้ว่า การพัฒนาหลักสูตรฉบับร่างเรื่อง ผลิตภัณฑ์แปรรูปจากมะพร้าว น้ำหอม เนื้อหาประกอบด้วย หลักการ จุดหมาย สมรรถนะผู้เรียน คุณลักษณะอันพึงประสงค์ และโครงสร้างหลักสูตร ซึ่งมีคำอธิบายรายวิชา เนื้อหา เวลาเรียน กิจกรรมการเรียนรู้ สื่อการเรียนรู้ การวัดและประเมินผล โดยเนื้อหาแบ่งเป็นภาคทฤษฎี และภาคปฏิบัติ มีการตรวจสอบหลักสูตร โดยการหาค่าดัชนีความสอดคล้อง แล้วนำมาปรับปรุงแก้ไข พบว่า หลักสูตรมีความเหมาะสม สอดคล้องกับวัตถุประสงค์

3. ผลการทดลองใช้หลักสูตรฉบับร่าง พบว่า

การทดลองใช้หลักสูตรเรื่องผลิตภัณฑ์แปรรูปจากมะพร้าว น้ำหอม โดยทดลองใช้กับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ปีการศึกษา 2554 โรงเรียนวัดศิรัทธนาราม สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 2 จำนวน 30 คน โดยผู้วิจัยดำเนินจัดกิจกรรมการเรียนการสอนตามแผนการจัดการเรียนรู้ ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น 5 แผนการจัดการเรียนรู้ สรุปได้ดังนี้

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 1 เรื่อง ตำบลดอนคา ได้แก่ ความรู้เรื่อง ตำบลดอนคา ประวัติความเป็นมาของชุมชนบ้านดอนคา และลักษณะที่ตั้งของชุมชนบ้านดอนคา โดยจัดกิจกรรมการเรียนรู้จากใบความรู้ เรื่อง ประวัติความเป็นมาของชุมชนบ้านดอนคา เพื่อนำไปศึกษา โดยให้นักเรียนออกไปแสวงหาความรู้นอกห้องเรียน 30 นาที ทุกกลุ่มจะต้องกลับมาที่ห้องเรียนเพื่อนำเสนอความรู้ที่หน้าชั้นเรียน พบว่านักเรียนให้ความสนใจสนุกสนานกับการศึกษานอกสถานที่ และสามารถรวบรวมความรู้ที่ได้มานำเสนอให้เป็นอย่างดี

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 2 เรื่อง น้ำตาลมะพร้าว ได้จัดกิจกรรมให้นักเรียนเรียนรู้จากวิทยากรภายนอก สาธิตประกอบการบรรยาย หัวข้อ วิธีการคัดเลือกวัตถุดิบและวิธีใช้วัสดุอุปกรณ์ในการทำน้ำตาลมะพร้าว พบว่า นักเรียนชอบและมีความสุขในการเรียนรู้สามารถเรียนรู้ได้ดี

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 3 เรื่อง มะพร้าวแก้ว ได้จัดกิจกรรมให้นักเรียนทำมะพร้าวแก้ว และปฏิบัติการในการทำมะพร้าวแก้ว โดยครูพานักเรียนไปบ้านของวิทยากร (ผู้รู้ในท้องถิ่น) เพื่อดูวัสดุและส่วนผสมในการทำมะพร้าวแก้ว เช่น ที่ขูดมะพร้าว มะพร้าวที่นึ่งที่ น้ำลอยดอกมะลิ สีผสมอาหาร และร่วมฝึกปฏิบัติการทำมะพร้าวแก้วไปพร้อมกับวิทยากร พบว่านักเรียนสนใจและตั้งใจปฏิบัติจนได้มะพร้าวแก้วที่น่ารับประทาน มีรสชาติอร่อย

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 4 เรื่อง วนมะพร้าว ได้จัดกิจกรรมให้นักเรียนโดยครูพานักเรียนไปบ้านของวิทยากร (ผู้รู้ในท้องถิ่น) เพื่อดูวัสดุและส่วนผสมในการทำวนมะพร้าว เช่น น้ำมะพร้าว น้ำตาลทราย กรดอะซิติก (น้ำส้มสายชู) ยูเรีย (หรือใช้แอมโมเนียมซัลเฟต) ethanol หรือเหล้าขาวหัวเชื้อวนน้ำมะพร้าว และร่วมฝึกปฏิบัติการทำวนมะพร้าวไปพร้อมกับวิทยากร พบว่านักเรียนสนใจและตั้งใจปฏิบัติจนได้วนมะพร้าวที่มีรสชาติอร่อย

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 5 เรื่อง แนวทางการจัดจำหน่ายและการบรรจุผลิตภัณฑ์แปรรูปจากมะพร้าวน้ำหอม การจำหน่ายผลิตภัณฑ์แปรรูปจากมะพร้าวน้ำหอม ควบคู่ให้นักเรียนดูผลิตภัณฑ์ในชุมชน ที่มีบรรจุภัณฑ์ที่สวยงามและปลอดภัย แล้วร่วมกันอภิปรายถึงประโยชน์ของบรรจุภัณฑ์ในชุมชน และ ฝึกปฏิบัติการจัดรูปแบบผลิตภัณฑ์โดยนักเรียนตั้งใจฝึกเป็นอย่างดี

สรุปได้ว่า จากการทดลองใช้หลักสูตรเรื่องผลิตภัณฑ์แปรรูปจากมะพร้าวน้ำหอม โดยดำเนินการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแผนการจัดการเรียนรู้ จำนวน 5 แผนการจัดการเรียนรู้ ผู้วิจัยเป็นผู้สอนในภาคทฤษฎี และเชิญวิทยากรภูมิปัญญาท้องถิ่นมาให้ความรู้ภาคปฏิบัติ พบว่านักเรียนส่วนใหญ่ มีความรู้ ความเข้าใจมากขึ้น และนักเรียนมีความตั้งใจ สนใจ มีความกระตือรือร้นกับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ มีความสนุกสนานกับการเรียน สามารถปฏิบัติกิจกรรมได้เป็นอย่างดี

4. ผลการประเมินและปรับปรุงหลักสูตร จากการนำไปใช้ในสภาพการเรียนการสอนจริงพบว่า

4.1 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนกลุ่มตัวอย่าง 30 คน รายละเอียดดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ของนักเรียนกลุ่มตัวอย่าง

(n = 30)

ผลสัมฤทธิ์	คะแนน	ส่วนเบี่ยงเบน	t-test	p-value
	เฉลี่ย ($\bar{X}$)	มาตรฐาน (S.D.)		
ก่อนการใช้หลักสูตร	10.97	2.34	18.410*	.000
หลังการใช้หลักสูตร	14.30	2.12		

* p < .05

จากตารางที่ 2 พบว่า คะแนนเฉลี่ยผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่องผลิตภัณฑ์แปรรูปจากมะพร้าวน้ำหอม ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.5

4.2 ทักษะปฏิบัติ คือการประเมินผลหลังการเรียนรู้อยู่ ตามแผนการจัดการเรียนรู้ที่ 1 – 5 โดยใช้ประเมินจากการปฏิบัติงาน แบ่งเกณฑ์การประเมิน เป็น 4 ระดับคุณภาพ แสดงผลรวมของการประเมินทักษะปฏิบัติ วิเคราะห์ข้อมูลโดยเฉลี่ย ($\bar{x}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ปรากฏผล ดังตารางที่ 3

ตารางที่ 3 คะแนนเฉลี่ยทักษะการปฏิบัติเรื่องผลิตภัณฑ์การแปรรูปจากมะพร้าว น้ำหอม ของนักเรียนกลุ่มตัวอย่าง

(n = 30)

รายการประเมินทักษะการปฏิบัติ	คะแนนทักษะการปฏิบัติ		
	($\bar{X}$)	S.D.	แปลผล
1. ทักษะการเตรียมอุปกรณ์สำหรับเก็บลูกมะพร้าว	3.80	0.40	ดีมาก
2. ทักษะการชูดมะพร้าวให้เป็นเส้นในการทำมะพร้าวแก้ว	3.76	0.43	ดีมาก
3. ทักษะการเคี้ยวมะพร้าวสีต่าง ๆ และการจับให้เป็นก้อน	3.73	0.44	ดีมาก
4. ทักษะการเกลาลูกมะพร้าวสำหรับใส่วุ้นที่ต้มสุกแล้ว	3.70	0.46	ดีมาก
5. ทักษะการเตรียมส่วนผสมวุ้น การต้มวุ้น และการเทวุ้นลงในลูกมะพร้าว	3.84	0.39	ดีมาก
6. ทักษะการบรรจุผลิตภัณฑ์โดยการห่อหุ้มด้วยพลาสติก	3.73	0.44	ดีมาก
รวมเฉลี่ย	3.76	0.43	ดีมาก

จากตารางที่ 3 พบว่า ทักษะการปฏิบัติโดยรวมของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 อยู่ในระดับดีมาก ($\bar{x} = 3.76, S.D. = 0.43$)

4.3 ความพึงพอใจต่อหลักสูตร คือการประเมินผลหลังการใช้หลักสูตรจากการเรียน เรื่องผลิตภัณฑ์แปรรูปจากมะพร้าวน้ำหอม ของนักเรียนกลุ่มตัวอย่าง ปรากฏผลดังตารางที่ 4

ตารางที่ 4 คะแนนเฉลี่ยของความพึงพอใจของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่มีต่อหลักสูตร เรื่องผลิตภัณฑ์แปรรูปจากมะพร้าวน้ำหอม

(n = 30)

รายการประเมิน	คะแนนความพึงพอใจ		
	($\bar{X}$)	S.D.	แปลผล
1. สนใจเนื้อหา เรื่องผลิตภัณฑ์แปรรูปจากมะพร้าวน้ำหอม	4.73	0.44	มากที่สุด
2. ได้รับความรู้เรื่องผลิตภัณฑ์แปรรูปจากมะพร้าวน้ำหอม	4.93	0.47	มากที่สุด
3. เนื้อหาสาระที่เรียนเป็นเรื่องมีประโยชน์ต่อชีวิตประจำวัน	4.50	0.50	มากที่สุด
4. วิธีการเรียนรู้สนุกสนานน่าสนใจ	4.90	0.30	มากที่สุด
5. นักเรียนมีโอกาสได้ฝึกปฏิบัติแปรรูปมะพร้าวน้ำหอม	4.66	0.47	มากที่สุด
6. หลักสูตรเรื่องผลิตภัณฑ์แปรรูปจากมะพร้าวน้ำหอม เป็นเรื่อง ที่เรียนรู้ได้ง่ายเหมาะสมกับนักเรียน	4.56	0.50	มากที่สุด
7. นักเรียนสามารถนำความรู้ไปใช้ในชีวิตประจำวัน และประกอบอาชีพได้	4.86	0.34	มากที่สุด
8. มีความภาคภูมิใจในผลงานของตนเอง	4.73	0.44	มากที่สุด
รวมเฉลี่ย	4.73	0.43	มากที่สุด

จากตารางที่ 4 พบว่า นักเรียนมีระดับความพึงพอใจต่อความรู้เรื่อง ผลิตภัณฑ์แปรรูปจากมะพร้าวโดยภาพรวมอยู่ในระดับ มากที่สุด ($\bar{x} = 4.73, S.D. = 0.43$)

สรุป ผลการประเมินและการปรับปรุงหลักสูตร พบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทักษะปฏิบัติการแปรรูปจากมะพร้าวน้ำหอม อยู่ในระดับมาก ความพึงพอใจต่อหลักสูตร อยู่ในระดับมากที่สุด และการปรับปรุงหลักสูตร ปรับเวลาสอนเรื่อง การทำมะพร้าวแก้ว ในภาคปฏิบัติ จาก 1 ชั่วโมง เป็น 2 ชั่วโมง

อภิปรายผล

ผลการวิจัยมีประเด็นที่นำมาอภิปรายตามลำดับขั้นตอน ดังนี้

1. ผลจากการวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐาน พบว่า นโยบายการจัดการศึกษาของหน่วยงานต่าง ๆ การสัมภาษณ์สอบถามบุคคลที่เกี่ยวข้อง ต้องการให้สถานศึกษาจัดทำหลักสูตรที่มีสาระเกี่ยวกับการแก้ปัญหาในชุมชนและสังคม โดยจัดการเรียนการสอนให้ผู้เรียนรู้จักเลือกแหล่งเรียนรู้ในท้องถิ่น เพื่อแสวงหาความรู้นำมาพัฒนาทักษะสู่อาชีพ เรื่องผลิตภัณฑ์แปรรูปจากมะพร้าว น้ำหอม กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ซึ่งนโยบายการจัดการศึกษาต้องการให้สถานศึกษาจัดการศึกษาโดยยึดหลักว่าผู้เรียนทุกคนมีความสามารถเรียนรู้ และพัฒนาตนเองได้ ถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด สถานศึกษาชั้นพื้นฐาน มีหน้าที่จัดทำสาระของหลักสูตรตามวัตถุประสงค์ ในส่วนที่เกี่ยวกับสภาพปัญหาในชุมชนและสังคม ภูมิปัญญาท้องถิ่น โดยร่วมกับชุมชน องค์กรต่าง ๆ ส่งเสริมการจัดกระบวนการเรียนการสอนในการแสวงหาความรู้ ข้อมูล และรู้จักเลือกสรรภูมิปัญญาและวิทยาการต่าง ๆ ในชุมชนมาร่วมจัดกระบวนการเรียนรู้ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2545: 11-13) สอดคล้องกับงานวิจัยของศิริรัตน์ เกิดศิริ (2552: 123-125) ได้วิจัยเรื่อง การพัฒนาหลักสูตรงานจักสานของเล่นกลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี สำหรับนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสุพรรณบุรี เขต 3 ได้ศึกษานโยบายของหน่วยงานต่าง ๆ โดยการสัมภาษณ์ การสอบถาม การสนทนากลุ่ม ต้องการให้สถานศึกษา องค์กรต่าง ๆ ชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาให้ตรงกับความต้องการของท้องถิ่นและชุมชน โดยนำภูมิปัญญาท้องถิ่นเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการเรียนการสอน และควรจัดการศึกษาให้เหมาะสมกับสภาพเศรษฐกิจ สังคมในท้องถิ่น

2. ผลการพัฒนาหลักสูตร พบว่า หลักสูตรฉบับร่างเรื่อง ผลิตภัณฑ์แปรรูปจากมะพร้าว น้ำหอม เนื้อหาประกอบด้วย หลักการ จุดหมาย สมรรถนะผู้เรียน คุณลักษณะอันพึงประสงค์ และโครงสร้างหลักสูตร ซึ่งมีคำอธิบายรายวิชา เนื้อหา เวลาเรียน กิจกรรมการเรียนรู้ สื่อการเรียนรู้ การวัดและประเมินผล โดยเนื้อหาแบ่งเป็นภาคทฤษฎี และภาคปฏิบัติ มีการตรวจสอบหลักสูตรโดยการหาค่าดัชนีความสอดคล้อง ซึ่งผลการประเมินหลักสูตรฉบับร่าง ได้ค่าดัชนีความสอดคล้องเท่ากับ 1.00 ซึ่งสอดคล้องกับหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551: 9) ระบุว่าองค์ประกอบของหลักสูตร มีหลักการ จุดหมาย สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน คุณลักษณะอันพึงประสงค์ โครงสร้างหลักสูตร การจัดการเรียนรู้ สื่อการเรียนรู้ การวัดและประเมินผล สอดคล้องกับปราโมทย์ จันทรเรือง (2552: 30) ได้กล่าวว่า องค์ประกอบของหลักสูตรที่สำคัญคือ หลักการ จุดหมาย สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน คุณลักษณะอันพึงประสงค์ โครงสร้างหลักสูตร คำอธิบายรายวิชา ขอบข่ายเนื้อหาเวลาเรียน กิจกรรมการเรียนการสอน สื่อการเรียนรู้ การวัดและประเมินผล และสอดคล้องกับงานวิจัยของนาวา ศรีชนะเนตร (2553: 128) ศึกษาการพัฒนาหลักสูตร เรื่อง การทำน้ำปลา

จากปลาร้า ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนบ้านท่าวัด “คุรุราษฎร์บำรุงวิทย์” โดยมีกระบวนการในการวิจัยเพื่อพัฒนาหลักสูตร 4 ขั้นตอน คือ 1) การศึกษาข้อมูลพื้นฐาน 2) การพัฒนาหลักสูตร 3) การทดลองใช้หลักสูตร และ 4) การประเมินผลและปรับปรุงหลักสูตร พบว่า หลักสูตรประกอบด้วย ความสำคัญ หลักการ วิสัยทัศน์ จุดมุ่งหมาย สาระการเรียนรู้ คุณภาพผู้เรียน ขอบข่ายเนื้อหา และโครงสร้างหลักสูตร มีความสอดคล้อง เหมาะสมที่จะนำไปใช้ในการเรียนรู้

3. ผลการทดลองใช้หลักสูตร เรื่อง ผลผลิตภัณฑ์แปรรูปจากมะพร้าว น้ำหอม กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 พบว่า การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแผนการจัดการเรียนรู้ จำนวน 5 แผนการจัดการเรียนรู้ ผู้วิจัยเป็นผู้สอนในภาคทฤษฎี และเชิญวิทยากรภูมิปัญญาท้องถิ่นมาให้ความรู้ภาคปฏิบัติ นักเรียนส่วนใหญ่มีความรู้ ความเข้าใจมากขึ้น และมีความตั้งใจ สนใจ กระตือรือร้นกับการการเรียนรู้ สามารถปฏิบัติกิจกรรมได้เป็นอย่างดี สอดคล้องกับแนวคิดของสูนีย์ ฎุพันธ์ (2546: 21) ได้กล่าวว่า “หลักสูตรมีความสำคัญยิ่งในการจัดการศึกษา เป็นสิ่งที่ชี้ให้เห็นแนวทางในการจัดมวลประสบการณ์แก่ผู้เรียน อันเปรียบเสมือนแผนที่หรือเข็มทิศที่จะนำทางในการจัดการศึกษาให้บรรลุผล” ซึ่งชี้ให้เห็นว่าหลักสูตรเป็นเครื่องมือสำคัญที่จะทำให้ความมุ่งหมายในการจัดการศึกษابรรลุผลและมีส่วนช่วยในการสร้างคุณลักษณะของผู้เรียนให้เป็นคนที่มีคุณภาพ

4. ผลการประเมินและปรับปรุงหลักสูตร พบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทักษะปฏิบัติการแปรรูปจากมะพร้าว น้ำหอม อยู่ในระดับดีมาก ความพึงพอใจต่อหลักสูตรอยู่ในระดับมากที่สุด และการปรับปรุงหลักสูตร ปรับเวลาสอนเรื่อง การทำมะพร้าวแก้ว ในภาคปฏิบัติ จาก 1 ชั่วโมง เพิ่มเป็น 2 ชั่วโมง ซึ่งมีผลงานวิจัยที่สอดคล้องดังนี้

งานวิจัยของจิราณัฐวัฒน์ พึ่งอ่อน (2550: 116-117) ได้วิจัยหลักสูตรท้องถิ่นเรื่อง การประดิษฐ์ผลิตภัณฑ์จากกะลามะพร้าว สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนวัดดอนสมอ อำเภอนาทม จังหวัดสกลนคร พบว่า นักเรียนมีความรู้ความเข้าใจหลังทดลองใช้หลักสูตรสูงกว่าก่อนทดลองใช้หลักสูตรอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 มีทักษะการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก และความพึงพอใจต่อหลักสูตร ในระดับมากที่สุด

งานวิจัยของกมลวรรณ มั่นสติ (2550: 56) ได้ทำการศึกษาการพัฒนาแผนการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้แบบโครงงาน สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 เรื่อง ผลผลิตภัณฑ์จากมะพร้าว พบว่าผู้ศึกษาค้นคว้าพัฒนาขึ้นมีประสิทธิภาพ 92.89/92.40 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่ตั้งไว้ 80/80 ประสิทธิภาพของแผนการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้แบบโครงงาน มีค่าเท่ากับ 0.73 ความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อแผนการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้แบบโครงงาน เรื่อง ผลผลิตภัณฑ์จากมะพร้าว โดยรวม และรายด้าน ทุกด้านอยู่ในระดับมาก

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำหลักสูตรไปใช้

1.1 การนำหลักสูตรไปใช้ ครูผู้สอนประจำกลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี ควรศึกษารายละเอียดต่าง ๆ ของหลักสูตรและเอกสารประกอบหลักสูตรให้เข้าใจ และดูแลนักเรียนอย่างใกล้ชิด ขณะเรียนรู้ภาคปฏิบัติ

1.2 เนื้อหาในหลักสูตรภาคปฏิบัติควรปฏิบัติอย่างต่อเนื่อง ตามขั้นตอนในแผนจัดการเรียนรู้ เพื่อสามารถประเมินผลได้หลังจบการเรียนรู้

1.3 ควรนำข้อเสนอแนะ หรือวิธีปฏิบัติกิจกรรมที่เหมาะสมกับวัยของนักเรียนมาปรับปรุงการเรียนการสอนในครั้งต่อไป

2. ข้อเสนอแนะสำหรับการทำวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรวิจัยการพัฒนาหลักสูตรผลิตภัณฑ์แปรรูปจากมะพร้าว น้ำหอมตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

2.2 ควรวิจัยการพัฒนาหลักสูตรส่งเสริมอาชีพที่ได้จากผลผลิตการแปรรูปมะพร้าว น้ำหอม

2.3 ควรวิจัยเปรียบเทียบคุณภาพมะพร้าว น้ำหอม ในแต่ละภาคของประเทศไทย

สรุป

ผู้วิจัยได้ศึกษาข้อมูลพื้นฐาน พบว่า สถานศึกษาและบุคคลที่เกี่ยวข้องมีความต้องการให้นักเรียนเกิดความรัก ความภาคภูมิใจ และห่วงใยในภูมิปัญญาท้องถิ่น เพื่อให้นักเรียนได้เรียนรู้ชีวิตจริงในท้องถิ่นของตนเอง โดยมีผู้มีความรู้ความสามารถร่วมถ่ายทอด และจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ตลอดจนเนื้อหาที่สอดคล้อง มีความเหมาะสมกับวัยของผู้เรียน พร้อมทั้งเน้นฝึกทักษะปฏิบัติจริง จากนั้นผู้วิจัยได้พัฒนาหลักสูตรฉบับร่างโดยนำข้อมูลพื้นฐานมาเป็นแนวทางพัฒนาหลักสูตร ประกอบด้วย หลักการ จุดหมาย โครงสร้าง คุณลักษณะอันพึงประสงค์ คำอธิบายรายวิชา เนื้อหา เวลาเรียน กิจกรรมการเรียนรู้ สื่อการเรียนรู้ การวัดและประเมินผล โดยเนื้อหาแบ่งเป็น ภาคทฤษฎี และภาคปฏิบัติ รวมเวลา 14 ชั่วโมง มีการตรวจสอบหลักสูตรโดยการหาค่าดัชนีความสอดคล้องเท่ากับ 1.00 แสดงว่าหลักสูตรมีความเหมาะสมเพื่อทดลองใช้กับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนวัดศิริรัตนาราม อำเภออุ้มทอง จังหวัดสุพรรณบุรี ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2554 จำนวน 30 คน พบว่า นักเรียนมีความตั้งใจใฝ่เรียนรู้ ให้ความร่วมมือในการทำกิจกรรม ที่หลากหลายด้วยความสนุกสนาน สามารถปฏิบัติกิจกรรมได้เป็นอย่างดี หลังจบการเรียนรู้ตามแผนการจัดการเรียนรู้แล้ว ผู้วิจัยได้ประเมินและปรับปรุงหลักสูตร พบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่เรียนตามหลักสูตรเรื่องผลิตภัณฑ์แปรรูปจากมะพร้าว น้ำหอม หลังเรียน

สูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ด้านทักษะปฏิบัติในระดับดีมาก ด้านความพึงพอใจต่อหลักสูตรอยู่ในระดับมากที่สุด และหลักสูตรควรมีการปรับปรุงด้านทักษะปฏิบัติในส่วนของเนื้อหา เรื่องการทำมะพร้าวแก้ว จากเดิมปฏิบัติ 1 ชั่วโมง เพิ่มเป็น 2 ชั่วโมง หลักสูตรผลิตภัณฑ์แปรรูปจากมะพร้าวน้ำหอม เป็นหลักสูตรที่ส่งเสริมพัฒนาทักษะกระบวนการคิดและการปฏิบัติ จึงเหมาะสมที่จะนำไปใช้ในสถานศึกษาทั่วไป

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2545). พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545. กรุงเทพฯ: องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์.
- _____. (2551). **ตัวชี้วัดและสาระการเรียนรู้แกนกลางกลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี**. กรุงเทพฯ: องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์.
- กมลวรรณ มั่นสติ. (2550). การพัฒนาแผนการจัดการเรียนรู้แบบโครงงาน เรื่อง การออกแบบผลิตภัณฑ์จากมะพร้าว กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี **ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3**. วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, สำนักงาน. (2542). พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ.
- จิราวุฒน์ พึ่งอ่อน. (2550). การพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี เรื่อง การประดิษฐ์ผลิตภัณฑ์จากกะลามะพร้าว สำหรับนักเรียน **ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6** โรงเรียนวัดดอนสมอ อำเภอท่าช้าง จังหวัดสิงห์บุรี. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี.
- ใจทิพย์ เชื้อรัตนพงษ์. (2539). การพัฒนาหลักสูตร: หลักการและแนวปฏิบัติ. กรุงเทพฯ: อติเนเพลส.
- ทารินี เนคมานุรักษ์. (2553). การพัฒนาหลักสูตรเรื่องเตาเศรษฐกิจเพื่อชีวิตที่พอเพียง **กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5** จังหวัดสุพรรณบุรี. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี.
- นาวา ศรีษะเนตร. (2553). **พัฒนาหลักสูตร เรื่องการทำน้ำปลาจากปลาร้า ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6** โรงเรียนบ้านท่าวัด “คุรุราษฎร์บำรุงวิทย์”. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.
- บุปผา คุ้มมานนท์. (2528). **หลักการมัดคุเทศก์**. กรุงเทพฯ: กรมการฝึกหัดครู.

- ปราโมทย์ จันทรเรือง. (2552). **การพัฒนาหลักสูตร**. ดุপুরี: คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี.
- ศิริรัตน์ เกิดศิริ. (2552). **การพัฒนาหลักสูตรงานจักสานของเล่น กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี สำหรับนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสุพรรณบุรี เขต 3**. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี.
- สระคราญ วิเศษสมบัติ. (2552). **การพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี เรื่อง หนางหมุแสนอร้อย สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1**. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา.
- สุนีย์ ภูพันธ์. (2546). **แนวคิดพื้นฐานการสร้างและการพัฒนาหลักสูตร**. เชียงใหม่: เชียงใหม่โรงพิมพ์แสงศิลป์.
- สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา. (2545). **พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545**. กรุงเทพฯ: พรักหวานกราฟิค.